

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **S. K. C.**, so sídlom J., S. N. V., zastúpenej J. P. Š., advokátom, so sídlom M., K., proti odporcovi **Obvodnému úradu v Žiline**, J. Kráľa 4, Žilina, **o zaplatenie 225 715,33 € s príslušenstvom**, o negatívnom kompetenčnom konflikte medzi Žilinským samosprávnym krajom a súdom, takto

r o z h o d o l :

Prejednanie a rozhodnutie veci **p a t r í do právomoci Žilinského samosprávneho kraja.**

O d ô v o d n e n i e :

Návrhom podaným na Okresnom súde v Žiline dňa 25.8.2003 sa navrhovateľka domáhala voči Krajskému úradu v Žiline (právny predchodca odporcu) zaplatenia sumy 225 715,33 € (v tom čase 6 799 900 Sk) so 16,5 % úrokom z omeškania od 1.7.2002 do zaplatenia na tom skutkovom základe, že dňa 23.8.1999 uzavrela s odporcom zmluvu č. 72/1999 o poskytovaní finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálne služby, neoddeliteľnou súčasťou ktorej boli dodatky č. 1 (finančný príspevok pre rok 2000) a č. 2 (finančný príspevok pre rok 2001). V roku 2002 navrhovateľka poskytovala sociálne služby, pričom náklady za prvý polrok predstavovali žalovanú sumu; po prechode kompetencií v druhom polroku 2002 Žilinský samosprávny kraj nárokované náklady navrhovateľke uhradil.

Okresný súd v Žiline uznesením č. k. 6C/237/2003-167 zo dňa 12.2.2009 konanie zastavil a postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie Žilinskému samosprávnemu kraju z dôvodu nedostatku právomoci. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenia § 85 a § 86 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“) v znení účinnom do 31.3.2002, § 112c ods. 4 zákona o sociálnej pomoci v znení účinnom od 1.1.2002, § 71a písm. i/ zákona o sociálnej pomoci v znení účinnom od 1.4.2002 a § 106 ods. 17 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorým bol s účinnosťou od 1.1.2009 zrušený zákon o sociálnej pomoci. Konštatoval, že navrhovateľka svoj nárok vymedzila skutkovo ako nárok na štátnu podporu v oblasti poskytovania sociálnych služieb (sociálnej pomoci), pričom príspevky sú poskytované štátom (resp. v súčasnosti orgánmi samosprávy) na základe zmluvy, ktorú príslušný orgán uzatvára so žiadateľom, a ktorá nemá charakter súkromnoprávny, ale jedná sa o tzv. verejnoprávnu zmluvu. Dospel k názoru, že právomoc súdov prejednávavom prípade nevyplýva z § 7 ods. 1 OSP; mohla by vyplynúť len z ustanovenia § 7 ods. 3 OSP, avšak z o žiadneho zákonného ustanovenia nemožno dovodiť, že súd má právomoc konať v prejednávanej veci t. j. že by osobitný zákon ustanovoval, že má o poskytovaní finančných príspevkov rozhodovať súd. Vyložil, že bez predchádzajúcej dohody neštátneho subjektu a príslušného orgánu o druhu, rozsahu, mieste a čase poskytovania sociálnej služby uzavretej v zmysle § 85 zákona o sociálnej pomoci nie je možné si priamo nárokovať zaplatenie finančného príspevku na základe § 86 zákona o sociálnej pomoci. Poukázal na to, že koncepcia poskytovania finančného príspevku mala podľa § 85 zákona o sociálnej pomoci fakultatívnu podobu, a čo do účelu a výšky ako aj vyúčtovania sa viazala na dohodu medzi príslušným orgánom a neštátnym subjektom poskytujúcim sociálnu pomoc. Mal za to, že ani samotná skutočnosť, že nedošlo k uzavretiu dodatku medzi navrhovateľkou a Krajským úradom v Žiline, nemôže mať vplyv na skutočnosť, že poskytnutie tohto príspevku nie je možné nárokovať v konaní podľa ustanovení tretej časti OSP.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľky uznesením zo dňa 7.7.2009, č. k. 5Co/110/2009-193, napadnuté vyššie špecifikované uznesenie Okresného súdu v Žiline potvrdil.

Žilinský samosprávny kraj rozhodnutím č. 258/2010/OSV-002 zo dňa 4.1.2010 zastavil konanie o žiadosti navrhovateľky o poskytnutie finančného príspevku na úhradu

nákladov za sociálnu službu za obdobie od 1.1.2002 do 30.6.2002, a to z dôvodu, že nie je príslušným na konanie.

Na základe opravného prostriedku navrhovateľky podanému proti vyššie uvedenému rozhodnutiu Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 23Sp/9/2010-44 zo dňa 13.10.2009 toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil Žilinskému samosprávnemu kraju na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 9Sžso/47/2010 zo dňa 30.6.2011 na odvolanie Žilinského samosprávneho kraja rozsudok Krajského súdu v Žiline potvrdil.

Následne Žilinský samosprávny kraj predložil dňa 7.12.2011 vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky s návrhom na rozhodnutie v spore o právomoc medzi súdmi a orgánmi štátnej správy podľa § 8a OSP domáhajúc sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že nie je daná právomoc Žilinského samosprávneho kraja, a že na konanie je príslušný Obvodný úrad v Žiline, prípadne, že nie je daná právomoc žiadneho správneho orgánu. Bol toho názoru, že ustanovenie § 112c ods. 4 zákona o sociálnej pomoci v znení účinnom od 1.1.2002, na základe ktorého okresný súd postúpil Žilinskému samosprávnemu kraju, na uvedenú vec nemožno aplikovať z dôvodu, že príslušný orgán – Krajský úrad v Žiline mal s navrhovateľkou uzavretú zmluvu č. 72/1999 o poskytovaní finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálne služby na dobu neurčitú, a z dôvodu, že príslušný orgán – Krajský úrad v Žiline o žiadosti navrhovateľky o poskytnutie finančného príspevku na rok 2002 „rozhodol“ – návrhom dodatku č. I/2002 k zmluve o poskytovaní finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálne služby na dobu od 1.1.2002 do 30.6.2002. Z dikcie ustanovení § 85 ods. 1 až 4 a ods. 7 zákona o sociálnej pomoci v znení účinnom od 1.1.2002 vyložil, že poskytnutie finančného príspevku má fakultatívnu podobu, ale jeho poskytnutie sa viazalo na dohodu na príslušný kalendárny rok, keďže prostriedky naň boli poskytované zo štátneho rozpočtu vždy len na príslušný kalendárny rok. Konštatujúc, že o poskytnutí finančného príspevku sa nerozhoduje, ale sa uzatvára zmluva (resp. dodatok na príslušný rok), mal za to, že príslušný orgán nielenže nemá rozhodovaciu právomoc v danej veci, nakoľko s poukazom na ustanovenia zákona o sociálnej pomoci samotnému uzatvoreniu zmluvy o poskytnutí finančného príspevku sa vyžaduje predchádzajúca dohoda príslušného orgánu a subjektu poskytujúceho sociálne služby, a bez takejto dohody by príslušný orgán nemohol uzatvoriť zmluvu, ale ani o finančnom príspevku rozhodnúť. Bol toho názoru, že v prípade „rozhodovania“ o podmienkach a výške finančného príspevku sa nejedná o správne konanie,

keďže sa nevydáva žiadne rozhodnutie, nejedná sa o obligatórnu povinnosť poskytnúť finančný príspevok na základe žiadosti. Poukázal na ustanovenie § 4 ods. 3 zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, ktorým je riešená pôsobnosť orgánov v konaniach začatých pred účinnosťou novely zákona o sociálnej pomoci, teda že ich dokončia tie orgány, ktoré ich začali (v danom prípade Krajský úrad v Žiline).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd, ktorý má rozhodnúť spor o právomoc medzi súdom a orgánom štátnej správy (§ 8a OSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že táto vec patrí do právomoci Žilinského samosprávneho kraja.

Pre vyriešenie otázky, či určitá vec patrí do právomoci súdu v zmysle § 7 OSP, je potrebné predovšetkým zistiť, z ktorého právneho vzťahu navrhovateľka vyvodzuje uplatnený nárok (predmet súdneho konania).

Predmetom sporu o právomoc v danej veci je nárok navrhovateľky na zaplatenie sumy 225 715,33 € so 16,5 % úrokom z omeškania od 1.7.2002 do zaplatenia, uplatnený na tom skutkovom základe, že dňa 23.8.1999 uzavrela s odporcom zmluvu č. 72/1999 o poskytovaní finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálne služby podľa § 85 zákona o sociálnej pomoci v platnom znení, neoddeliteľnou súčasťou ktorej boli dodatky č. 1 (finančný príspevok pre rok 2000) a č. 2 (finančný príspevok pre rok 2001), V roku 2002 navrhovateľka poskytovala sociálne služby, pričom náklady za prvý polrok predstavovali žalovanú sumu. Navrhovateľka požiadala dňa 16.1.2002 Krajský úrad v Žiline o poskytnutie príspevku za poskytovanie sociálnych služieb na rok 2002, avšak k uzatvoreniu dodatku k zmluve na prvý polrok roku 2002 nedošlo, po prechode kompetencií v druhom polroku 2002 Žilinský samosprávny kraj nárokované náklady navrhovateľke uhradil. Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľka sa domáha poskytnutia finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálne služby za obdobie od 1.1.2002 do 30.6.2002.

Podľa § 85 ods. 1 až 3 zákona o sociálnej pomoci v znení účinnom do 31.3.2002 príslušný orgán môže poskytovať neštátnemu subjektu a obci vo vopred dohodnutom rozsahu finančný príspevok. Príslušný orgán môže poskytovať obci vo vopred dohodnutom rozsahu finančný príspevok na poskytovanie starostlivosti v zariadení sociálnych služieb, ktoré obec

zriadila ako rozpočtovú organizáciu, príspevkovú organizáciu alebo inú právnickú osobu, len vtedy, ak finančný príspevok nebol poskytnutý tomuto zariadeniu sociálnych služieb.

Finančný príspevok možno poskytovať na základe písomnej žiadosti neštátneho subjektu alebo obce.

O poskytovaní finančného príspevku uzatvára príslušný orgán s neštátnym subjektom alebo s obcou písomnú zmluvu o poskytovaní finančného príspevku.

Obligatórne náležitosti zmluvy, okrem iných aj výšku a účel použitia finančného príspevku, spôsob jeho poskytnutia a vyúčtovania (písm. d/), sú upravené v ods. 4 citovaného ustanovenia.

Podľa ods. 7 citovaného ustanovenia výšku finančného príspevku a účel použitia finančného príspevku, spôsob jeho poskytnutia a vyúčtovania dohodne príslušný orgán s neštátnym subjektom alebo s obcou na každý kalendárny rok v dodatku k písomnej zmluve o poskytovaní finančného príspevku.

Z citovaného ustanovenia § 85 ods. 7 zákona o sociálnej pomoci je zrejmé, že neštátny subjekt k tomu, aby mu bol poskytnutý finančný príspevok na príslušný kalendárny rok, musel mať uzatvorený s príslušným orgánom na každý kalendárny rok dodatok k zmluve, ktorý je súčasťou zmluvy a bez ktorého by zmluva na príslušný kalendárny rok nebola platná, keďže ide o obligatórnu náležitosť zmluvy.

V zmysle § 67 písm. i/ zákona o sociálnej pomoci v znení účinnom do 31.3.2002 bol orgánom príslušným na uzatváranie zmluvy o poskytovaní finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálnu službu neštátnemu subjektu, ktorý poskytuje sociálnu službu krajský úrad.

Dňom 1.1.2002 nadobudol účinnosť zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, ktorý ustanovil prechod pôsobností z ministerstiev, z krajských úradov a z okresných úradov na obce a na vyššie územné celky, ktorými sú podľa osobitného zákona samosprávne kraje, v rozsahu a spôsobom ustanovenými v čl. II až XXI. (čl. VIII. sa zmenil a doplnil zákon o sociálnej pomoci).

V spoločnom ustanovení § 4 ods. 3 zákona č. 416/2001 Z. z. je ustanovené, že konania začaté podľa zákonov uvedených v čl. II až XX pred účinnosťou ustanovenou v čl. XXII dokončia orgány, ktoré ich začali. Predmetné konanie bolo začaté na Krajskom úrade v Žiline.

S účinnosťou od 1.1.2002 bolo zavedené prechodné ustanovenie § 112c ods. 4 zákona o sociálnej pomoci, podľa ktorého o žiadostiach o poskytovanie finančného príspevku právnickej osobe a fyzickej osobe poskytujúcich sociálne služby a obci a jednorazového finančného príspevku právnickej osobe a fyzickej osobe poskytujúcich sociálne služby, ktoré boli podané a na ktorých základe príslušný orgán neuzatvoril písomnú zmluvu o poskytovaní finančného príspevku do 30.6.2002, rozhodne príslušný orgán podľa tohto zákona.

Najvyšší súd zhodne s názorom vysloveným Krajským súdom v Žiline vysloveným v rozsudku č. k. 23Sp/9/2010-44 zo dňa 13.10.2009 upriamuje pozornosť na to, že uvedené prechodné ustanovenie je špeciálnym ustanovením k ustanoveniu § 4 ods. 3 zákona č. 416/2001 Z. z. vťahujúcim sa výlučne na zákon o sociálnej pomoci.

Podľa názoru najvyššieho súdu nebola zmluva č. 72/1999 o poskytovaní finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálne služby za obdobie 1.1.2002 do 30.6.2002 platná z dôvodu absencie jej obligatórnych náležitostí v zmysle § 85 ods. 4 písm. d/ zákona o sociálnej pomoci, keďže neobsahovala výšku a účel použitia finančného príspevku, spôsob jeho poskytnutia a vyúčtovania, ktoré mali byť predmetom dodatku k zmluve (§ 85 ods. 7 zákona o sociálnej pomoci). Keďže Krajský úrad ako príslušný orgán podľa § 4 ods. 3 zákona č. 416/2001 Z. z. neuzatvoril dodatok k zmluve s navrhovateľkou do 30.6.2002, a teda zmluva nebola na prvý polrok 2002 platná, mal v súlade s § 112c ods. 4 zákona o sociálnej pomoci rozhodnúť príslušný orgán podľa tohto zákona, a to Žilinský samosprávny kraj (§ 71a písm. i/ zákona o sociálnej pomoci platný a účinný od 1.4.2002). Na základe uvedeného nemožno súhlasiť s výkladom Žilinského samosprávneho kraja, že v tom čase príslušný Krajský úrad v Žiline o žiadosti navrhovateľky o poskytnutie finančného príspevku na rok 2002 „rozhodol“, a to návrhom dodatku č. I/2002 k zmluve o poskytovaní finančného príspevku na úhradu nákladov za sociálne služby na dobu od 1.1.2002 do 30.6.2002. Dodatok k zmluve nesporne uzavretý nebol, a preto z dôvodov uvedených vyššie nemožno dospieť k záveru, že bola (platne) uzavretá zmluva o poskytnutí finančného príspevku na obdobie prvého polroka 2002. Rovnako sa nemožno stotožniť s námietkou, že Žilinský samosprávny kraj nemá rozhodovaciu právomoc v danej veci, keďže jeho pôsobnosť ako príslušného orgánu

rozhodnúť o žiadosti o finančný príspevok vyplýva priamo z ustanovenia § 112c ods. 4 zákona o sociálnej pomoci.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na účel a zmysel zákona č. č. 416/2001 Z. z., ktorým bol prechod pôsobností z ministerstiev, z krajských úradov a z okresných úradov na obce a na vyššie územné celky, ktorými sú podľa osobitného zákona samosprávne kraje, pričom pod prechodom pôsobností na účely tohto zákona je prenesenie výkonu pôsobností štátnej správy na obce a samosprávne kraje a prechod pôsobností v rozsahu ustanovenom zákonom z orgánov štátnej správy do samosprávnej pôsobnosti obcí a samosprávnych krajov.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného včítane citovaných zákonných ustanovení Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že námietka nedostatku právomoci Žilinského samosprávneho kraja neobstojí, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2012

JUDr. Jaroslava Fúrová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská